

איך נחגוג את פורים השנה?

קהילה יקרה ואהובה,

נראה לי שרבים מאיתנו מתלבטים כיצד לחגוג השנה את פורים. מצד אחד מאז הטבח הנורא בשמחת תורה אנחנו נמצאים במלחמה שיש בו לצערנו הרוגים, פצועים, חטופים ועקורים, ואיך אפשר לשמוח כדאשתקד?! מצד שני אולי דווקא חלק מהניצחון שלנו הוא להמשיך ולחגוג את פורים כרגיל.

*

לעניות דעתי התשובה היא מורכבת. וודאי שחייבים לשמוח גם בפורים השנה, אך ייתכן שהשנה צריך לחדד יותר את אופי השמחה.

היטיב לבטא את מורכבות דומה, הרב יצחק הוטנר, כאשר עמד בפני דילמה כיצד לחגוג את חג הסוכות בזמן מלחמת יום הכיפורים בשנת תשל"ד (1973):

"הייתי מוטל במבוכה היום, באיזון שבין אימת המצב ובין שמחת יום טוב, והנפש מתנדנדת בין שתיהן, ומבקשת למצוא לכל אחד מקומו הראוי... ניגש אלי חכם אחד, והראה לי את התרגום על הכתוב "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך" (דברים לג) "חדי זבולון במפקך לאגחא קרבא על בעלי דבבך, ויששכר במהכך למעבד זמני מועדיא בירושלים" – בשעה שזבולון יוצא למלחמותיו, ישמח יששכר במועדיו".

*

לפני שאחלוק אתכם כמה מחשבות לגבי פורים השנה, אקדים מחשבה קצרה לגבי פורים בכל השנים. פורים הוא החג שלצערנו, יש בו פער קיצוני ביותר, בין איך שהוא באמת אמור להיחגג, לבין הדרך שלפעמים הוא נחגג בפועל.

לפעמים בפועל השמחה של פורים היא חיצונית בלבד. אך האמת היא שעיקרה של שמחת פורים מתחילה מהפנים, ומתוך הפנימיות היא נחגגת גם בחיצוניות. מי שלומד על המהות של פורים מבין שפורים הוא היום הגבוה והקדוש ביותר בשנה, עד כדי כך שאפילו על יום הכיפורים נאמר "כיפורים - כפורים" – שיום הכיפורים הוא דומה לפורים. ולכן השמחה בפורים אמורה להיות שמחה של קדושה ושל אהבה בין עם ישראל להקב"ה, עד כדי שאנו מגיעים למדרגה כזאת שאפילו כאשר אנחנו מתבסמים, מה שיוצא מפנימיותנו זאת דבקות מוחלטת בריבוננו של עולם.

ולכן, אם חוגגים את פורים רק בצדדים החיצוניים שלו, אכן בעת מלחמה יש למעט בכך. מלחמה זה לא הזמן המתאים לכך.

אבל אם חוגגים את פורים בשמחה אמיתית, שמתחילה מהפנים ומתוך כך מתגלה גם בחוץ, אזי וודאי שגם בעת מלחמה, צריך לחגוג את שמחת פורים, ואולי בעת המלחמה שאנו נמצאים בעיצומה, צריך להרבות אפילו יותר בשמחת פורים, כמו נסביר בהמשך.

כמובן שתמיד יש להיות רגישים גם לסביבה שלנו, ואם אנחנו נמצאים בחברת אנשים שעלולים להיפגע מהדרך שבה אנו שמחים בפורים אז יש לקחת זאת בחשבון.

*

האמת היא שאין חג שמתאים יותר למה שעובר עלינו בתקופה האחרונה, יותר מאשר פורים:

כמו בפורים, שהיה עמלק שרצה לאבד את עם ישראל מהעולם, כך היום יש עמלק מודרני שרוצה לכלותנו ולהשמיד את מדינת ישראל ואת העם היהודי.

כמו בפורים, שהיה מלך שכלפי חוץ לא הראה שהוא שונא את עם ישראל אך באמת הוא שונא את עם ישראל, כך גם היום הרבה ממנהיגי העולם לא באמת אכפת להם, בלשון המעטה, ממה שקורה לעם ישראל.

כמו בפורים שהישועה הגיע מתוך כך שהיהודים התאחדו ביניהם ומתוך כך שילבו בין תפילה ומלחמה, כך בימינו הישועה מגיעה ותמשיך להגיע מתוך כך שנתאחד בינינו, ונשלב בין התחזקות בתפילה, בתורה, במצוות ובמידות טובות, יחד עם הלחימה של חיילינו הגיבורים והצדיקים.

*

גם מצוות הפורים יכולים לחזק אותנו מאוד, דווקא השנה:

מצוות קריאת המגילה, שבה לא מוזכר שם ה', מחזקת בנו את האמונה שגם כאשר נראה שה' לא מנהל את העניינים, בסוף מתברר שהקב"ה הוא זה שמנהל את מה שקורה, ודווקא מתוך הקשיים, הוא מצמיח לנו ישועות גדולות.

מצוות משלוח מנות מחזקת בנו את האחדות בעם ישראל. מומלץ לתת משלוחי מנות גם לאנשים שהם לאו דווקא החברים הטובים שלנו, כדי להרבות אהבה ושלום.

מצוות מתנות לאביונים מעוררת בנו את הרגישות לאותם אנשים שהחיים לפעמים מאתגרים אותם יותר. כמה חשוב לשים לב אליהם דווקא בימי שמחה. לפעמים הימים האלו הם הימים הקשים ביותר עבור אותם אנשים.

מצוות סעודת פורים מחזקת בנו גם את דיבוק החברים שכל כך חשוב לחוסן הנפשי שלנו, וגם את השמחה והאמונה בכך שהקב"ה יגאל אותנו גאולה שלמה.

*

נסיים בדברי רבי יששכר שלמה טייכטל הי"ד, בעל "אם הבנים שמחה", שתוך כדי השואה האיומה בשנת תש"ב (1942) קרא להמשיך בשמחת פורים:

"לבי עלי דני במה שראיתי לבטל הסעודות מצות שנהגו בכמה קהילות לעשות מדי שנה בשנה איזה פעמים בזמנים קבועים... ובעת רעש המלחמה וכל שנות המלחמה נפרעה והפרו סעודות הללו ונתבטלו, באומרם כי ראשם בל עמם כעת לעשות סעודות ולבסם ביין, ועל ידי כך נתבטלו. ואם כי אני קריתי תגר על זה ואמרתי לבל לבטל סעודות מצות הללו, כי אדרבא שזכות סעודות מצות הללו, יעמוד לנו בעת צרה הזאת... דאין לבטל שמחת אלוקינו מפני צרות הגויים ואדרבא שמחות הללו יעמדו לנו להצילנו מן הגויים".

למה נמשלו ישראל לגפן, מה גפן הזה בוצרין אותה והיא שותקת, דורכין אותה והיא שותקת, ובסוף היין שלה משתה לאדם ומפלת אותו, כך ישראל לאומות העולם... וכן יעזור לנו השם שעם שתיית היין שנשתה ונקיים ציווי חז"ל שצונו לשתות יין בפורים, נמשיך מפלה לשונאנו הגדול הידוע ומפורסם בזמנינו ונפיל אותו ארצה אמן כן יהי רצון".

דברים אלו נאמרו, כאמור, בעיצומה של השואה הנוראה. קל וחומר בימינו שזכינו בחסדי ה' לאתחלתא דגאולה ולמדינת ישראל עם צבא הגנה לישראל, וודאי שעלינו לחגוג את חג הפורים בשמחה, ודווקא זכות זאת תעמוד לנו במלחמה מול אויבינו.

שנזכה בעזרת ה' לחגוג השנה את פורים בשמחה אמיתית, פנימית וחיצונית, מתוך אמונה וביטחון בהקב"ה, ומתוך כך נזכה לבשורות טובות ישועות ונחמות בכלל ובפרט ולגאולה שלמה במהרה בימינו אמן!

How Do We Celebrate Purim This Year?

It seems to me that many of us are debating how to celebrate Purim this year. On the one hand, since the terrible massacre at Simchat Torah, we are in a war in which, unfortunately, there are dead, wounded, kidnapped and displaced people, and how can we be happy like last year?! On the other hand, perhaps part of our victory is to continue celebrating Purim as usual.

*

In my humble opinion, the answer is complex. Of course, we must also be happy on Purim this year, but it is possible that this year we need to refine the nature of the joy more.

Rabbi Yitzhak Hutner expressed a similar complexity well, when he was faced with a dilemma of how to celebrate the Sukkot holiday during the Yom Kippur War in 1973:

"I was embarrassed today, in the balance between the horror of the situation and the joy of Yom Tov, and my soul oscillates between the two, and seeks to find each its proper place... A wise man approached me, and showed me the translation of (דברים לג) "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך" - while Zebulun goes to his wars, Yishsachar will rejoice in his holidays".

*

Before I share with you some thoughts about Purim this year, I will share a brief thought about Purim in all years. Purim is the holiday that, unfortunately, has a very extreme gap, between how it is really supposed to be celebrated, and the way it is sometimes actually celebrated.

Sometimes in practice the joy of Purim is only external. But the truth is that the essence of Simchat Purim starts from the inside, and from the inside it is also celebrated on the outside. Those who learn about the essence of Purim understand that Purim is the highest and holiest day of the year, so much so that even on Yom Kippur it is said "Kippur - Kippurim" - that Yom Kippur is similar to Purim. Therefore, the joy on Purim is supposed to be the joy of holiness and of love between the people of Israel and God, to the extent that we reach such a level that even when we are beautified, what comes out of us is absolute devotion to the Ribono shel Olam.

Therefore, if you celebrate Purim only on its externalities, indeed during a war there is an exception to this. War is not the right time for that.

But if you celebrate Purim with true joy, which starts from the inside and from that is revealed outside as well, then certainly even in times of war, you should celebrate the joy of Purim, and perhaps during the war we are in the midst of, you should increase the joy of Purim even more, as we will explain later.

Of course, one should always be sensitive to our environment as well, and if we are in the company of people who may be hurt by the way we celebrate Purim, then this should be taken into account.

*

The truth is that there is no holiday that is more suitable for what we are going through in recent times, than Purim:

As in Purim, there was an Amalek who wanted to destroy the people of Israel from the world, so today there is a modern Amalek who wants to destroy us and destroy the State of Israel and the Jewish people.

As on Purim, there was a king who outwardly did not show that he hated the people of Israel but really did, so today many of the world leaders do not really care, to say the least, about what happens to the people of Israel.

Just as on Purim salvation came from the Jews uniting among themselves and from that combining prayer and war, so nowadays salvation comes and will continue to come from us uniting, and combining strengthening in prayer, the Torah, mitzvot and midot, together with the fighting of our heroic and righteous soldiers.

*

Even the mitzvot of Purim can strengthen us a lot, especially this year:

The mitzvot of reading the Megila, in which God's name is not mentioned, strengthens our faith that even when it seems that God is not managing things, in the end it becomes clear that God is the one who manages what is happening, and precisely out of the difficulties, He creates great salvation for us.

The mitzvot of delivering meals strengthens the unity of the people of Israel. It is recommended to give parcel deliveries even to people who are not necessarily our good friends, in order to spread love and peace.

The mitzvot of giving matanot l'evyonim awakens in us the sensitivity to those people for whom life presents great challenges. How important it is to pay attention to them on happy days. Sometimes these days are the hardest days for those people.

The mitzvot of the Purim meal strengthens in us both the attachment to friends that is so important to our mental strength, and also the joy and faith that G-d will redeem us with a Geulah Shelayma.

*

We will end with the words of Rabbi Issachar Shlomo Teichtel הי"ד, author of "אם הבנים שמחה", who during the terrible Holocaust in 1942 called for the continuation of the Purim celebration despite the terrible times, stating that instead these times of simcha should help us stand against our enemies.

"לבי עלי דני במה שראיתי לבטל הסעודות מצות שנהגו בכמה קהילות לעשות מדי שנה בשנה איזה פעמים" ובעת רעש המלחמה וכל שנות המלחמה נפרעה והפרו סעודות הללו ונתבטלו, באומרם כי בזמנים קבועים... ראשם בל עמם כעת לעשות סעודות ולבסם ביין, ועל ידי כך נתבטלו. ואם כי אני קריתי תגר על זה ואמרתי לבל

לבטל סעודות מצות הללו, כי אדרבא שזכות סעודות מצות הללו, יעמוד לנו בעת צרה הזאת... דאין לבטל שמחת אלוקינו מפני צרות הגויים ואדרבא שמחות הללו יעמדו לנו להצילנו מן הגויים".

למה נמשלו ישראל לגפן, מה גפן הזה בוצרין אותה והיא שותקת, דורכין אותה והיא שותקת, ובסוף היין שלה משתה לאדם ומפלת אותו, כך ישראל לאומות העולם... וכן יעזור לנו השם שעם שתיית היין שנשתה ונקיים ציווי חז"ל שצונו לשתות יין בפורים, נמשיך מפלה לשונאנו הגדול הידוע ומפורסם בזמנינו ונפיל אותו ארצה אמן כן יהי רצון".

"Why is Am Yisrael compared to a vine? Just like we pick grapes and the vine is silent, we crush them and they are silent, and in the end their wine becomes a wonderful drink, thus is Am Yisrael to the nations of the world, and thus Hashem will help us to fulfill the commandments of Chazal to drink wine on Purim which will lead to our powerful enemies falling to the ground, amen ken y'hi ratzon".

These words were said, as mentioned, in the midst of the terrible Holocaust. It's easy nowadays that we have been blessed by God's grace to be redeemed and for the State of Israel with a defense army for Israel, surely we should celebrate the holiday of Purim with joy, and precisely this right will stand us in the war against our enemies.

May we, with God's help, be able to celebrate Purim this year with true joy, inner and outer, out of faith and confidence in God, and from this we will be blessed with good news, salvation and comfort in general and in particular and complete redemption soon in our days, Amen!